

TIMPUL LIBER, O PROBLEMĂ ACUTĂ A SOCIETĂȚII CONTEMPORANE

Sonia Ionescu, Eusebiu Ionescu

Cuvinte cheie: *timp liber, recreere.* Timpul liber poate reprezenta un avantaj sau un dezavantaj, în funcție de modul în care este folosit. Majoritatea viciilor ce desfigurează și otrăvesc civilizația noastră își au originea în încercările oamenilor de a scăpa de plictiseala și monotonia vieții lipsite de activitatea creativă. Cheltuim milioane de dolari în fiecare an pe sisteme de apărare națională, dar ar fi bine să ne amintim că nici o mare civilizație din trecut nu a fost distrusă până nu s-a distrus singură din interior.

Democrația a demonstrat că poate supraviețui unui război. Dacă poate supraviețui testului timpului liber, este o altă problemă. Alger prezintă pericolul reprezentat de timpul liber, spunând: "*O civilizație care nu își folosește rațional timpul liber este într-un pericol mai mare decât una care nu are timp liber deloc*"¹.

Problema cu care ne confruntăm a fost întâlnită și la alte civilizații, ce au eșuat în rezolvarea ei. Timpul liber însă, folosit constructiv, a constituit baza pe care s-a ridicat cultura grecilor, câteva sute de ani mai târziu. Folosirea sa greșită a însemnat însă factorul principal în

**TIMPUL LIBER, O PROBLEMĂ ACUTĂ
A SOCIETĂȚII CONTEMPORANE**

decăderea Greciei antice. Nici o altă civilizație din istoria omenirii nu a fost capabilă să *"păstreze echilibrul între timp și bani în mâinile maselor"*. Oricum, pericolele nu sunt de neînlăturat; considerăm că încă avem puterea de a ne controla destinul. Alger prezintă această provocare: *"cea mai mare problemă cu care ne confruntăm astăzi, este să creăm o societate ce nu degenerază prin timpul liber."*

Aceasta se poate realiza numai prin mobilizarea unor forțe care să formeze o cultură care să recunoască, așa cum nici o civilizație nu a fost formată de la căderea Romei, că timpul liber este și trebuie să fie înțeles ca un început și un sfârșit; și că valoarea lui se măsoară în ceea ce facem cu el: ne ridică sau ne coboară în marea lume a spiritului, nu a materiei"ⁱⁱⁱ.

Timpul liber în școală. Oamenii inteligenți au posibilitatea să învețe din tragediile trecutului și cum să evite ca acestea să se repete. Dacă acceptăm concepția că omul are puterea, cel puțin în parte, să-și controleze destinul și dacă avem încredere în educație că poate influența vital acesta, importanța școlii ca instrument de dezvoltare a timpului liber în avantaje cu semnificații nemăsurate, devine imediat evidentă. Timpul liber reprezintă momentul în care trebuie luate decizii. Selecția unei acțiuni sau a alteia depinde în cea mai mare măsură de un sistem de valori, aprecieri și înțelegeri, interese și capacități ce sunt în principal promovate prin educație.

Să abordăm problema și din alt punct de vedere: în timpul liber oamenii fac dacă au posibilitatea, ceea ce

le place; dar mai ales le place să facă lucruri ce le oferă bună dispoziție, fericire și satisfacție. În general, oamenii le plac să facă lucrurile pe care le fac bine și nu le plac să facă ceva ce nu le fac bine. Gradul de îndemânare în întreprinderea unei acțiuni, reprezintă cea mai mare garanție a interesului acordat, plăcerea și dorința de a participa la această activitate. Puțini oameni așteaptă o ocazie să-și demonstreze totala incapacitate pe terenurile de tenis sau golf, etc.

Prin urmare, educarea timpului liber reprezintă principala responsabilitate permanentă a școlii în relație cu recreerea. Într-o țară în care timpul liber există și poate fi folosit, nu poate exista o justificare în cazul eșecului școlii în pregătirea tineretului în folosirea creativă a timpului liber. Iată una din ocaziile cele mai potrivite pentru a demonstra eficiența sa ca forță vitală în eforturile omului de a atinge gradul unei "vieți fericite".

Dacă școala vrea să aibă succes în dezvoltarea aptitudinilor pentru loisir și a interesului pentru acesta, precum și pentru a avea aprecieri pozitive asupra achizițiilor sale, școala nu trebuie să lase la voia întâmplării misiunea sa, ci trebuie să planifice și să o vizualizeze cu inteligența și deliberarea celorlalte scopuri pe care le urmărește. De aceea, este clar că una din sarcinile majore ale școlii este să ajute elevii și studenții să-și găsească interese pentru tot restul vieții în artă, muzică, teatru, meserii, dans, sport și jocuri sau în alte departamente dorite, inclusiv *hobby*-uri. Este problema educației cum să facă asta, dar gândirea soluției va fi facilitată de profesorii care își amintesc că oamenii, dacă au ocazia, preferă ca în timpul liber să participe la

TIMPUL LIBER, O PROBLEMĂ ACUTĂ A SOCIETĂȚII CONTEMPORANE

activități plăcute și satisfăcătoare; modul în care profesorii prezintă elevilor această problemă, determină în mare măsură gradul de interes al acestora pentru practicarea în mod plăcut a timpului liber. Este puțin probabil ca tinerilor să le placă activitățile care nu au plăcut niciodată profesorilor când aceștia au fost tineri. Acești oameni preferă să facă ceea ce fac mai bine.

Și din acest motiv, profesorii trebuie să facă tot ce este posibil să determine elevii și studenții să atingă cel mai înalt nivel în performanță, deoarece aptitudinile reprezintă un factor de bază în luarea de hotărâri înțelepte pentru activitățile desfășurate în timpul liber. Nu trebuie tolerată mediocritatea dacă este posibilă perfecțiunea.

Educarea modului de petrecere a timpului liber nu e ceva ce trebuie atașat educației și nici nu trebuie spus oamenilor ce ar trebui să facă în timpul liber. În principal, trebuie trezite și stimulate facultățile creative și create posibilitățile de exprimare, încât ori de câte ori există timp liber, ei să aleagă acele activități care îi satisfac.

Alte sugestii menite să ajute școala să-și îndeplinească efectiv rolul ca educator:

- alegerea unei comisii care să studieze fiecare parte din curriculum pentru a determina posibilele contribuții la procesul educativ;

- prezentarea de exemplu a literaturii într-un mod mai plăcut și mai plin de înțelesuri în timpul cât elevii sunt în școală, tocmai pentru a fi atrăgătoare pentru tot restul vieții;

- stârnirea curiozității și a interesului pentru domeniile de cercetare. Ar putea rezulta un interes, de exemplu pentru botanică sau zoologie, ce ar putea rămâne pentru toată viața;

- oferte din partea școlii, pentru ca în timpul recreațiilor, să fie aprofundate aptitudinile și interesele. Aceste posibilități pot include și cluburi ce reunesc interesele comune, participări în comun, precum și păstrarea bunurilor ce facilitează practicarea acestor aptitudini. De exemplu, profesorii ar trebui să ia mai des studenții și elevii în excursii pe teren, precum și să stimuleze interesul acestora în sălile de curs prin invitarea unor personalități sau lectori.

Responsabilitățile școlii în perimetrul recreerii se pot extinde. Școala poate să-și unească personalul, fondurile și facilitățile cu altă agenție guvernamentală (sau nonguvernamentală) în cazul unei acțiuni comune în cadrul programului de recreere al comunității. Indiferent de planul de administrare luat în calcul, clădirile școlilor și terenurile ar trebui să fie disponibile recreerii în cazul în care este nevoie. Aparțin oamenilor și trebuie să fie folosite de către oameni. Pe măsură ce școala își lărgeste cadrul ofertei serviciilor, crește numărul aprecierilor ei ce o identifică acum drept centrul vieții comunității și al bogăției spirituale. Crește prestigiul ei, crește influența ei și susținerea ei. Managerii școlilor ce au viziunea să vadă școala ca o mare instituție socială, implicată direct în menținerea unei vieți active, vor primi cu bucurie ocazia să-și deschidă ușile pentru oamenii ce caută bună-dispoziție.

TIMPUL LIBER, O PROBLEMĂ ACUTĂ A SOCIETĂȚII CONTEMPORANE

Importanța recreerii pentru educație. Din nefericire, în parte datorită și spiritului în care am fost educați, recreerea nu este acceptată ca parte a vieții egală ca importanță cu educația. Artele recreative sunt puțin dezvoltate. O parte din vină o au oamenii care sunt implicați direct în procesul de recreere care nu au reușit să definească, să stabilească și să cadă de acord asupra valorilor cu adevărat importante și să le facă cunoscute publicului larg. Activitățile lipsite de importanță ce fac parte din programul lor actual, ar trebui înlocuite cu experiențe de viață care să implice mai mult persoanele, performanțele urmând a fi evaluate în funcție de progresele făcute în direcția obiectivelor anterior propuse.

***Importanța recreerii.** Recreerea este definită ca o activitate socială plăcută, la care individul participă de bună-voie și care îi aduce satisfacție imediată și de durată. De fapt, recreerea ar trebui să contribuie la împlinirea unor dorințe - altfel nu ar aduce satisfacții - și să sporească relațiile individului.*

Oamenii fiind diferiți, ceea ce unii consideră recreere, poate fi pentru alții mai puțin plăcut. Presupunând că o anumită activitate întrunește toate condițiile, factorul hotărâtor rămâne motivația. Dacă un individ se implică pentru că i se pare distractiv să o facă, este recreere. Dacă se supune unei constrângeri exterioare - cum ar fi nevoia de bani - este muncă. Recreerea aduce mai multă satisfacție când este câștigată prin muncă. Iar munca fără odihnă nu conduce decât la extenuare. Astfel, munca și recreerea, deși sunt antonime, prin natura lor

sunt complementare. O viață normală trebuie să le cuprindă pe amândouă.

Un "tot" prin excelență. Relația educație-recreere este foarte strânsă. Multe din activitățile predate la școală ca parte integrantă a educației ar trebui să fie incluse în programe de recreere. Nu sunt diferențe de fond între recreerea prin lectură sau prin voleyball învățat în școală, iar finalitatea celor două moduri de petrecere a timpului liber este în fond același. Participarea adulților la activitățile pe care le-au deprins în școală este influențată de modul în care au fost predate. Profesorii din școli preferă o abordare formală a subiectelor având în vedere țeluri educaționale, în timp ce specialiștii pun accent pe satisfacțiile aduse de activitățile recreative. Elevii pot fi obligați prin lege să meargă la școală, dar nu și să se recreeze. Lipsa constrângerilor sporește rolul și importanța specialiștilor. Aceștia trebuie să realizeze că distracția, deși foarte importantă, nu e suficientă; trebuie corelată cu activități, trebuie să contribuie la bunăstarea și îmbogățirea vieții individului, fără a-i diminua bucuriile. Astfel concepută, recreerea devine educație.

Caracteristici ale recreerii care îi măresc calitățile educative:

- este liber-aleasă (individul nu are nevoie de o motivație suplimentară);

- este plăcută, interesantă și utilă: altfel nimeni nu ar participa;

TIMPUL LIBER, O PROBLEMĂ ACUTĂ A SOCIETĂȚII CONTEMPORANE

- are o mare încărcătură emoțională și constituie o experiență din care se învață ușor.

Când profesorii își expun subiectele într-o modalitate atractivă, educația devine recreere. Cu cât calitatea recreerii și a educației este mai înaltă, cu atât distincția între ele este mai greu de făcut.

Educația și recreerea ar trebui privite ca o sinteză și nu separat. Ambele pot profita din aceasta.

Recreerea trebuie să se debaraseze de trivialitate, inutilitate; să-și stabilească țeluri și valori pentru individ și societate, să selecteze activitățile ce corespund acestora. Pe scurt, recreerea trebuie să-și întărească caracterul educativ. Pe de altă parte, educației ar trebui să i se adauge interesul și amuzamentul specifice recreerii. Mulți educatori trebuie să renunțe la ideea că omul poate fi împărțit în două - minte și corp - mintea fiind superioară și de o importanță vitală în dezvoltarea intelectuală, în timp ce recreerea este o operațiune relativ nesemnificativă, axată pe corp, amuzament și frivolitate.

Recreerea și educația ar trebui să fie indivizibile. La cel mai înalt nivel ele nu pot fi separate. Grecii au înțeles acest lucru: foloseau pentru distracție *skole - școală*. Ei au văzut legătura recreerii cu educația acum câteva secole în urmă.

Descoperirile noastre recente privind posibilitățile educative ale recreerii și importanța revitalizării educației prin recreere, constituie o piatră de hotar în acest domeniu al activității umane.

BIBLIOGRAFIE:

ALGER, George W., *Leisure - for What?*, *The Atlantic Monthly*, 135, April 1952

CARLSON, Reynold; DEPPE, Theodore and MACLEAN, Janet
Recreation in American Life, Belmont, Calif., Wadsworth, 1963

GRAZIA, Sebastian de, *Of Time, Work and Leisure*, New York: Twentieth-Century Fund, 1962

HUTCHINSON, John, *Principles of Recreation*, New York: Ronald Press, 1951

MEYER, Harold and BRIGHTBILL, Charles, *Community Recreation: A Guide to its Organization* (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1964

KAPLAN, Max, *Leisure in America: A social Inquiry* (New York: Wiley, 1960)

NOTE:

ⁱ George W. Alger, *Leisure - for What?*, *The Atlantic Monthly*, 135, April 1952, p.492

ⁱⁱ *Ibidem*